

Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego”, Plac Marjański
liczba 6 i 7.
Przedpłata wynosi w Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie
9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie
1 zł. 50 ct.
Z przesyłką pocztową w państwie Austriackim, rocznie
24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. —
miesięcznie 3 zł.
Z przesyłką pocztową za granicę, do całych Niemiec
rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 50 arg.,
do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie
80 franków — kwartalnie 20 franków.

Numer kosztuje 6 centów.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Telefon 11 171

OZIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie, niewyłączając niedziel i świąt o 8. rano.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie

Biuro Administracji „Dziennika Polskiego”, plac Marjański
liczba 6 i 7 w domu pana Kiełki; we Wiedniu:
Hamburg, Frankfurt nad Menem, Berlin, Lipsk,
Bazylej, Szwajcarii i Włochach pp. Hasenstein
et Vogler, we Wiedniu A. Oppelk, R. Moor,
w Warszawie Reichman et Fendler, Biuro
anonsów w Paryżu C. Adam rue des Saints
Pères.

Ogłoszenia przyjmują się na opłatę 6 centów d. jednę
wiersza drukiem (petit).

Prywatna korespondencja i astrologi 12 ct. od wiersza

Drobne ogłoszenia po 1/4 centa od wiersza Pomieszcze-
nia i sklepy po 1 ct. od wiersza.

Reklamy w rubryce „Nadesłane” 20 ct. od wiersza.

Walka o cesarza.

Lwów 24. października.

Zdaje się, że główna seria wizyt wstępnych, jakie uczął za stosowne złożyć po dworach europejskich cesarz niemiecki, już jest ukończona. Do Stambułu chciałby Wilhelm II. pojechać i żałuje, że tego uczynić nie może, bo mu tam tak daleko. Do Madrytu pojechać może na drugi rok — tak przynajmniej dzisiaj opowiadają w niektórych sferach niemieckich — do Londynu wcale pojechać nie chce, a republikański i francuski Paryż wcale nie wchodzi w rachubę. Zresztą był już wszędzie, gdzie mu potrzeba było być, przywitał i uściśnął wszystkich najważniejszych monarchów, rozdał wszystkim, jakie miał do dyspozycji order — i powrócił do domu. Osoba jego przesłanie może na dłuższy czas zajmować się opinia w Europie, pisma nie będą sobie potrzebowały nad tem głowę łamać, co ma oznaczać, rozumie się pod względem politycznym, ta lub owa wizyta, ten lub ów order, to lub owo słowo cesarskie. Za to tem więcej zajmować się będą mogły dostojną osobą monarcharza same pisma niemieckie. I w istocie na to się też zanosi. Zaledwie noga cesarza Wilhelma II. stanęła na gruncie niemieckim, już się rozpoczyna w pismach niemieckich polemika na temat, do jakiego stronnictwa politycznego zaliczyć należy cesarza, jakim kierunkom bardziej sprzyja, a które potępia. Ze taka polemika uchyla zasadzie monarchizmu i osobie monarchy, który żadnych nie powinien mieć zaprzyjaciół politycznych, który stać ma po nad wszystkimi stronnictwami politycznymi, ani się nie spodziewali po cesarzu, aby jego przyjaciel młodzieńcy inaczey się o nim wyrażał.

Gdyby zaś narodowi liberałowie chcieli właśnie na tem świadectwie oprzeć swoje nadzieje, wówczas dołożyłby tylko dowody krótkowidztwa i nie-dojrzałości politycznej. Oni się powinni wyryć pretensji odegrania wybitnej roli politycznej, wśród stosunków, jakie obecnie zapanowały. Nie ma prosto dla nich teraz miejsca. Jeżeli będą skromnymi i zadowolą się tem, że ich najstarszy przywódca polityczny będzie starszym prezydentem w Hanowerze, podczas gdy się spodziewali co najmniej dla niego fotelu ministerjalnego, wówczas naturalnie będą cierpieli i tolerowali, a ich usługi z chęcią przyjmowane — ale niechaj im się bynajmniej nie zachwiewa grać pierwszą rolę polityczną. Sama *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* — a ona przecież wszystko wie — przypomina niedawno dopiero panującą w dynastji Hohenzollernów regułę historyczną, że ojciec i syn różnią się zawsze zaprzyjaciowaniami politycznymi. Jeżeli Fryderyk był liberałami, to Wilhelm musi być ant-liberałami.

Oplakane finanse Hohenzollernów.

Panujący dziś na cesarskim tronie niemieckim ród królów pruskich słynie w dziejach z oszczędności, posuwanej czasem do skąpstwa. W XVIII. wieku antenaci Wilhelma II. — jak to jest rzeczą historyczną nie udowodnioną — wymierzali porcję chleba dla swoich dzieci i dorozan; szczególnie zaś ojciec Fryderyka Wielkiego, pozostawił po sobie pamięć niebywałego na tronach „liczykrupy” i po tyrańsku despotycznego ojca rodziny. Mimo to wszystko, ród ten daleko pozostaje w tyle pod względem swego prywatnego majątku po za Krezusami europejskimi, że już przemieścimy nawet o Habsburgach, jako najbogatsze rodziny panujące, której nieprzeliczone zasoby majątkowe w nieruchomościach i kapitałach, przewyższają mają ogółem jeden miliard złr. W obec tego nie można się tak bardzo dziwić Wilhelmowi II., że,

zmuszony bismarkowską racją stanu wkrótce po objęciu rządów do przejażdżki po Europie, która go nb. ogromne sumy kosztowała (sama podróż do Wiednia i Włoch pochłonęła coś około pół miliona złr.), radby teraz odbić się z nawiązką na skarbie państwowym. W tym celu pusiła kanclerska *Köln. Ztg.* w Niemcy rodzaj *ballon d'essai* w postaci artykułu, przedrukowanego potem przez inne dzienniki półrządowe i konserwatywne. W artykule tym jest mowa o dotacji cesarza niemieckiego z funduszu państwowego, bardzo mierniej w porównaniu z takimiż dochodami innych władców europejskich i — *quod erat demonstrandum* — o potrzebie podwyższenia tej dotacji.

Niezaprzeczone uzasadnienie — pisze w wstępie ten organ kolonij — ma myśl, wypowiedzianą niejednokrotnie, że jest rzeczą szkodliwą, aby cesarz niemiecki otrzymywał odszkodowanie z funduszu państwowego za pewne nieuniknione dlań a wielkie wydatki. Od państwa, jako takiego, nie otrzymuje bowiem cesarz nic; wyjąwszy plac dla swoich adiutantów przybyłych w kwocie 85.000 m. Nadto daje skarb państwa rocznie 3.000.000 m. jako cesarski fundusz dyspozycyjny na rozmaite dary z łaski.

Owóż łatwo pojąć, że takie podróże, p. r. z. s. e. brane w interesie państwa, jak np. tegoroczne do Petersburga, Sztokholmu, Kopenhagi, Dreźnie, Monachium, Sztutgardu, Wiednia i Rzymu — wymagają olbrzymich sum, że sama reprezentacja dworu wobec ciał dyplomatycznych, rady związkowej i parlamentu czyni ogromne wydatki niedozwolone. W ogóle państwo — przytacza *Köln. Ztg.* dalej — nie daje nie, jak tylko kanclerzowi 18.000 m. rocznie, a sekretarzowi stanu w urzędzie zagranicznym 14.000 m. Skoro namiestnik Alzacji, nie pobierający żadnej pensji, otrzymuje na koszt państwa 315.800 m. rocznie, a kanclerz tytułem płacy i wydatków reprezentacyjnych 54.000 m., podczas gdy na jego wydatki biurowe preliminarz skarb 142.570 m. To jest w tych cyfrach jeno świeży dowód, jako są braki rażące u nas w tej mierze. — Cesarz niemiecki jest zarazem królem Prus.

Jakżeż stoja sprawy te w Pruszech? Od tego państwa pobiera król pruski rentę roczną w kwocie 7.719.296 m., z domów i lasów koronnych i dodatków do tej renty 4.500.000 m. — ogółem 12.219.296 m. Dalej daje mu skarb pruski na wydatki dla tajnej cywilnej kancelarii 122.260 m. i tytułem „funduszu dyspozycyjnego” 1 1/2 miliona m. Z dochodów hudełkomisarskich (wspomnianą rentą) musi każdorazowo cesarz i król odpędzać wszystkie wydatki domowe (cesarzowa, cesarzowa matka, cesarzowa babcia i rodzeństwo) i wypłacać stałe apanaże książętom królewskim, dla których skarb państwowy daje jeno 145.000 m. rocznie. Oprócz tego musi panujący pokrywać niedobory teatrów nadwornych w Berlinie, Hanowerze, Kassel itd., opłacać muzykę nadworną, utrzymywać zamki i ogrody królewskie itd.

Posiadłości ziemskie rodu królewskiego są stosunkowo nieliczne, tak, że dochody z nich nie wystarczają wcale na pokrycie niedozwolonych wydatków rodzinnych, na wypłaty i apanaże książęcech itd. — W dalszym ciągu rzeczy przytacza *Köln. Ztg.* cyfry cywilnych list monarchów pierwszorzędnych mocarstw europejskich, z których każda w samej rzeczy przewyższa znacznie dotację królów pruskich, wspomina o kolosalnych bogactwach niektórych rodu panujących i kończy preumpcję, że każda dotacja dla cesarza ze skarb państwa niemieckiego nie obciąża zbyt ciężko państw związkowych, gdyż 60 pre. tejże bez tego zapłać na ten cel same Prusy.

Pokój na Wschodzie zagrożony.

(P. N.) Bułgarska *Swoboda* w onegdajszym artykule naczelnym pisze: Dzienniki wiedeńskie nie poprzestają wypowiadać nam niezadowolona swego z powodu podniesienia kwestji macedońskiej. Chociaż przypisują one kwestję tę czysto-rosyjskiej intrydze, obwiniają jednak Bułgarów o staranie się podtrzymywania ognia, który łączy chwała grozi wybuchem. Półrządowy dziennik *Fremdenblatt* głosi też swoje zapatrywanie na kwestję macedońską i uprzedza nas groźbą, że nie powinniśmy zapominać, iż i Bułgaria sama istnieje mimo traktatu berlińskiego, a z punktu widzenia prawa międzynarodowego, jest ona w położeniu anormalnem. Radzi nam tedy, abyśmy nie lekceważyli sobie sympatji mocarstw, bo te według *Fremdenblattu* są nam bardzo potrzebne. Rozumie się, że mamy wiele do odpowiedzenia na te wszystkie zarzuty, ale cóż robić — nie wielu nas jest, słabi jesteśmy.

Nie jest to wielką sztuką opierać się słabemu, lecz jest sztuką opierać się potężnemu. Nie nas więc, nie Bułgarię powinno obwiniać dzienniki wiedeńskie za istnienie tu stan anormalny. Dzienniki są współczesnymi i znają wszystkie zdarzenia, które miały miejsce w Bułgarii począwszy od trzech, czy czterech lat: wiedzą więc bardzo dobrze co i kto jest przyczyną istniejących nieporozumień. Jeżeli w Wiedniu wiedzą, że istnieją intrygi rosyjskie w Macedonii, czyż nie jest lepij i rozumiej poradzić Turcji, żeby dała przynajmniej swobodę religijną Bułgarom w Macedonii i tym sposobem położyła koniec tym moskiewskim intrygom.

Dla czego niechęć w Wiedniu zrozumieć, że właśnie przewlekanie stanu tego i nieuznanie praw Bułgarów stwarza grunt do agitacji rosyjskiej? Dla czego nie uznają wielcy publicyści, że postępowanie biskupów greckich w Macedonii jest złe i że nawet bez istnienia intryg rosyjskich, ludność sama nareszcie zmuszona będzie poszukać środków do ulżenia położeniu swemu, skoro widzi, że z Bułgarii nikt jej ręki nie podaje? Dla czego nie chcą zrozumieć, że milczenie w tym razie jest wielkim złem, ono bowiem zmusi Macedończyków do zwroćcia się po pomoc ku Rosji i tym sposobem ułatwi intrygi moskiewskie? Nareszcie dla czego nie chcą zrozumieć w Wiedniu, że myślny nigdy nie radził i nie radzi ludności w Macedonii podnoszenia buntu. Chcemy tylko aby pewnym legalnym sposobem, Turcja uznała tak prawa Bułgarów, jako też i innych narodowości, zamieszkałych w Macedonii.

Jakież to strasne przestępstwo mieści się w tem naszym skromnem życzeniu, które nie wychodzi po za sferę legalną, że prasa wiedeńska grozi nam i potępia? Niech nam wolno będzie po raz drugi oświadczyć, że w Wiedniu nie rozumieją czego chcą i czego bronią. Milczenie ze strony naszej byłoby obecnie, gdy istnieją intrygi rosyjskie, dwa i trzy razy więcej szkodliwem i tem łatwiej zwiększałoby się intrygi, prowadzące do ostatecznego wybuchu.

Nech dobrze pamiętają w Wiedniu i Stambule, że jeżeli się pozostawi całą sprawę bez pożytecznego dla nas rezultatu; jeżeli się nie zwróci należytej, uwagi na życzenia Bułgarów, pokój na Wschodzie trudno będzie utrzymać, w Macedonii bowiem otwiera się dla kogoś szerokie pole do działania. Turcja kiedyś będzie żałowała; ale będzie już wtedy za późno, wtedy będą w Wiedniu cicho siedzieć i nie będą jej pomagali.

Jeszcze Sołowiew.

Idea p. W. Sołowiewa — piszą *Nor. Wrem.* — wyłożone w broszurze drukowanej w języku francuskim „Idea Rosyjska” znalazły przeciwnika w sercu dr. Włodzimierza Ghetta, który wydrukował w zeszycie wrześniowym dziennika *Union Chretienne* list otwarty do naszego filozofa.

Główniejsze jej części dr. Ghetta dadzą się streścić w ten sposób:

„Nie ma i nigdy nie było Kościoła powszechnego w tem znaczeniu, jak pan to rozumiesz. Nieomylna i samowładna monarchja papieška istnieje dopiero od czasów „koncyliabulum” watykańskiego (1869—70 rok).

„W tej tak zwanej nieomylniej i samowładnej monarchji panuje najstraszniejszy zasadniczy niedład. Nietylko ludzie świeccy, ale i księża uż w nie nie wierzą. Uchybienia moralne i nieład zewnętrzny w tej fikcyjnej monarchji pod płaszczykiem grubej obłudy.

„Kościół powszechny, w istotnym tego słowa znaczeniu, składa się ze wszystkich kościołów narodowych, które były prawosławne i które są związane jednocią wiary i kanonami soborów ekumenicznych.

„Po za kościołami prawosławnymi są tylko sekty papistowskie lub protestanckie.

„Kościółami rządu biskupi prawi, następcy apostołów, których zebrania reprezentują apostołstwo, podstawę Kościoła. W kwestjach wiary biskupi są wezwani tylko po to, aby zaświadczyć stałą niezmienną wiarę swych kościołów. Ich świadectwo jest tym sposobem świadectwem Kościoła, który jeden jest tylko nieomylny.

„W Kościele są prorokowie i uczeni, którzy mogą zajmować się kwestjami dochodowymi. Ale prawda chrześcijańska zawiera się jedynie w świadectwie Kościoła, złożonem przez episkopat, który jedynie i solidarnie przynależy do wszystkich prawych i prawosławnych biskupów.

„Papież jest tylko patriarchą, który utracił swe prawa, powstałszy przeciw prawosławiu i chcąc narzucić wszystkim kościołom swój sprzeciw z chrześcijaństwem cesarzo-papizm.

„Monarchowie jako panujący świeccy nad narodem są zupełnie niezależni od Kościoła. Gdy są chrześcijanami i synami Kościoła, mają prawo opieki nad swymi braćmi według wiary; jeżeli pod pozorem wiary sekanci powstają przeciw ich autorytetowi, mają prawo karać ich zupełnie tak, jak i innych buntowników.

„Sama jednak wiara stoi po za sferą podobnych środków państwowych.

„Dla tego w Rosji można było gnębić rosyj, unję, szumidun itp., nie naruszając tym sposobem swobody sumienia. Można powiedzieć, że swoboda sumienia nie była nigdzie i nigdy tak obszerna jak w Rosji i że Cerkiew rosyjska nigdy nie uciekała tej swobody. Kto chce znaleźć prawdziwe prześladowania religijne, powinien iść szukać w kościołach papieskich; tam zawsze znajdzie się reka papieška błogosławiecia i zachęcająca najokropniejszą *gawrytę*.”

Takie pojcia dr. Ghetta, b. katolik, przeciwstawia ideom, głoszonym przez p. Sołowiewa.

Niemcy na Wołyniu.

Dziwnego wrażenia doznaje człowiek, gdy przypadkiem trafi w sądzie okręgowym na jakikolwiek sprawę kolonistów niemieckich — pisze *Wołyn.* — Tutaj zapomina się mimowoli, że mieszkamy w państwie rosyjskiem, na terytorjum sławiańskim; chwilami zdaje się, że nagle przeniesiono nas, jeżeli nie w samo centrum cesar-

10)

Adorator pani naczelnikowej.

(Ciąg dalszy).

Nie dość jednak na tem. Niepospolita uroda tej damy uderzyła go niezawodnie — atoli w tej samej chwili obudziła w nim jakby bardzo odległe wspomnienia.

— Do krocet!... — pomyślał w duchu, podkręcając wąsa — ależ to podobieństwo chyba zdumiewające...

Włożył monokl na oko.

Nie... — ciągnął w myśli — ja się chyba nie mylę... ja widziałem już gdzieś w mojem życiu tę piękną kobietę... Kochany panie — odezwał się do sąsiada — kto jest ta przeziębiona brunetka z perłami we włosach?

— Jako?... — odpór zagadnięty, otwierając szeroko oczy. — Pan nie znasz jej? A prawda — nie było pana w Jurginy, gdy ci państwo tutaj się osiedlili... Wszakżeż tożona naszego nowego prefekta!

Peyrehorade'a zbierała już ochota paść po gaskoński:

— Ależ to farsa mój przyjacielu... chyba żartujesz ze mnie! — lecz wnet pohamował się i osadził w duchu, że daleko roztopniał będzie, gdy zniknie. Poprzestał tedy na tem, że zbliżył się do bufetu i pani de Grandelos nie spuszczał odtać z oka.

W miarę, jak jej się przypatrywał, rozpraszały się ostatnie jego wątpliwości. Przypominał sobie tedy w najdrobniejszych szczegółach lata pierwszej swej młodości, wśród których widział w Bajonie pewną młodą dziewczynę — dziś zaś spotyka ją oto jako żonę prefekta... Powoli zebrał szczegóły i włożył sobie w pamięci obraz, na te którego ona pojawiła mu się była wówczas, a te wspomnienia dawno minionych czasów, powracały wszystkie z niezbitą dokładnością i jasnością.

Była córką drobnego mieszczanina, który prowadził w Bajonie hotel „pod sztandarem kwiecistym” i wtedy to znano ją tam ogólnie pod na-

zwiskiem „pięknej Cecylii...”. Uroda jej była rzeczywiście słynną w całym mieście i okolicy i zapalała nie jedną namiętność. Peyrehorade, który w tej epoce był jeszcze w kolegium, przypominał sobie wyśmienicie, że starsi od niego wiekiem studenci z filozofji i kursów specjalnych nigdy o niemożem innem nie mówili w wolnych od pracy godzinach, jak jeno o wdziękach pięknej Cecylii Soubirons... On sam nawet, ilekroć szedł do liceum, z umysłu przychylny sobie kawał drogi, aby przejść po pod hotel „pod sztandarem” i bodaj przelotnie ujrzeć piękną dziewczynę.

Pewnego pięknego poranku Cecylja zniknęła z widowni... Porwał ją — jak opiewano — jakiś bogaty Hiszpan, który stanął był w hotelu jej ojca... Przez kilka miesięcy awantura ta była niemal wyłącznym przedmiotem konwersacji w mieście. Mianowicie kilku z mieszkańców, powróciwszy z wycieczki do stolicy, utrzymywało najuroczyściej, że spotkali tam „piękną Cecylię”, we wspólnym ekwipażu, na przejażdżce w lasu Bułlońskim... Inni zapewniali znów, że widzieli ją występującą na deskach bulwarowego teatryku... Tak czy siak było z nią w rzeczywistości, faktem jest, że nie wróciła już do rodzinnego miasta, później zaś Peyrehorade sam wyniósł się z Bajony, aby poszukać szczęścia w Paryżu. Walka o byt i ustawiczna troska z własnymi kłopotami pochłaniała go całkowicie, toż na wieki zapomniał rozglądać się po Paryżu, aby odnaleźć piękną krawankę, lub dopytywać się o jej losy... Niemniej przeto w jednym kąciaku swej pamięci zachował był jeszcze wspomnienie żywe o nadzwyczajnej piękności tej Cecylii Soubirons. I teraz oto spotyka ją naraz po tylu latach, jako żonę prefekta w Jurginy! Ileż to szególnych i nadzwyczajnych zbiegów okoliczności zdarza się nam naprawdę w tem życiu naszym!

Peyrehorade zabobonny, lecz zarazem niezmiernie praktyczny człowiek, powiedział sobie teraz niezawodnie, że będzie dlań możebnem uzyskać jakiegoś korzyści z tego przypadkowego spotkania. Nie wiedział jeszcze, w jaki sposób — lecz czem dłużej się nad tem wszystkim zastanawiał, tem bardziej nabierał przekonania, że oto sam los na-

stręczał mu jedną z tych sposobności, które co żywo trzeba chwycić za włosy...

Pani de Grandelos niewątpliwie nie przypuszczała nawet, aby w Jurginy mógł znaleźć się człowiek, który znał jej pochodzenie i przeszłość... Tymczasem jemu nie były przecież tajne najdrobniejsze szczegóły tej przeszłości, o której ona zapewne nie miała, iż są dobrze już pokryte zapomnieniem... I cóż?... Zaisie, p. Peyrehorade, był człowiekiem szlachetnym... to też postanowił milczeć, miał bowiem niepłodną nadzieję, że przedź później przyjdzie chwila, kiedy sama Cecylja poczuje się dlań do wdzięczności za tę dyskreję i oczywicie... w zamian odda mu do usług wpływy swego męża...

Oto właśnie, co spowodowało go przystąpić ostrożnie do rzeczy — lecz też, jak to mówią — kuś zarazem żelazo, póki było gorące... I z ową powagą, którą miał zawsze na zaważanie, poszedł przywitać się z prefektem, przyczem prosił, aby tenże raczył przedstawić go swej żonie. Pani de Grandelos pospieszył uprzejmie uczynić temu żądosi i zaprowadził dziennikarza do swej żony.

— Moja droga — rzekł do Cecylii — przedstawiam ci p. Peyrehorade'a, naczelnego redaktora naszej gazety *Memorial de l'Est*, jednego z naszych najdzielniejszych tancerzy, który raczył przyspieszyć swój powrót, byle uczestniczyć w balu naszym...

Po tym komplimentem zostawił oboje sam na sam.

— Pani... — zaczęła p. de Grandelos uroczym uśmiechem swoim — jestem rzeczywiście dłużna panu podziękowanie serdeczne za tyle uwagi dla nas! Spodziewam się również, że pan raczysz pozostać tu aż do kottijona. Mówiono mi niejednokrotnie, że pan jesteś niezrównany aranzetą tego tańca, to też cała nadzieja mojego sukcesu z dzisiejszym naszym kottijonem polega wyłącznie na panu...

— Pani... — odpór Peyrehorade, pochylając się z galanterją — jestem najzupełniej na rozkaz pani! — I obrzucając ją spojrzeniem dyskretnym i zuchwałem zarazem, dodał półgłosem:

— Przypnę się atoli, że o tyle chętniej pospieszam dziś, aby uczynić żądosi łaskawemu zaproszeniu pana prefekta, iż wiedziałem, że na tym balu będę miał szczęście powitać piękną moją kompanję...

Pani de Grandelos zadziła z lekką i niewidzialnie, lecz ukrytą szybko i zrecznie to wzruszenie... W mgnięniu oka edparła z pewną wyższością:

— Za pozwoleniem!... Racz pan powtórzyć... nie rozumiem pana!

Lecz Peyrehorade nie dał się łatwo zbić z tropu.

— Tak pani... — powtórzył z dobitniejszym akcentem. — Chciałem tu powitać piękną kompanję... Pochodzę z Bajony...

Tym razem już wzrok pięknej kobiety zdradził pewne zdumienie i niepokój. Na chwilę zawiśł badawczo na twarzy dziennikarza, lecz natychmiast odbił gdzieś w dal, na sale... Poprosił pani Cecylię nie przypominała sobie, aby kiedykolwiek w swem życiu widziała tego Peyrehorade'a. Nerwowo rozłożyła wachlarz i odparła mu ozięblo:

— Rzeczywiście nie mogę odgadnąć, co pan masz na myśli, panie Peyrehorade!...

Lecz przebiegły nasz południowiec miał był już na tyle czasu, aby zauważyć na jej obliczu ów przelotny odciśnięcie niepokój i z miną człowieka, który — aczkolwiek jest pewny siebie — zbyt jednak grzeszy i dobrze wychowany, aby opowiadać kobiecie, pochylili głowę z uszanowaniem.

— Proszę naigrosecę o przebaczenie! — rzekł z udaną pokorą. — Omyliłem się niestety... Bo też zdarzają się czasem tak osobliwe podobieństwa... Czy raczysz pani sprawić mi ten zaszczyt, i pozwolisz zaangażować się do pierwszego walcu?

— Najchętniej... — lecz jestem już zaangażowany!

— W takim razie do następnego?... — nalegał uporczywie, nie spuszczaając przenikliwych oczu swoich z jej twarzy.

— Dobrze! — bąknęła z niechęcią i widocznie podrażnieniem, poczem odeszła od niego. Gwałtowna błaśność pokryła teraz jej twarz.

André Theuriet.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Woda salicylowa do płukania ust 60 ct. Pasta aromatyczna do czyszczenia zębów 30 ct. J. THNATOWICZ

two niemieckiego, to przynajmniej do jednej z prowincji niemieckich, bo przysługujące są w sądzie jakiegokolwiek sprawie kolonisty, choćby ten ostatni już dwadzieścia lat mieszkał w Rosji, niepodobniestwem jest powiedzieć sobie: „Tu rosyjski duch, tu pachnie Rosją.” Ani jednego słowa rosyjskiego nie usłyszysz tutaj z ust Niemca, który przebył już w Rosji ćwierć wieku i podpał się na chlebie rosyjskim, a sąd zuielowany jest uciekać się do pomocy tłumacza, co naturalnie znacznie przeciąga całą procedurę i nuży sądziów, zwłaszcza przysięgłych. Czyż to istotnie nie jest zadiwiałym objawem, że ten sam Niemiec, który u siebie w osadzie skutecznie najróżnorodniejsze sztuczki gieszcziarskie z rdzenną ludnością rosyjską, który na jarmarkach wybornie daje sobie radę i porozumiewa się jak najlepiej z rosyjską ludnością kraju, że ten sam Niemiec potrzebuje tłumacza, gdy stanie przed sądem, czy to w charakterze świadka, czy oskarżonego. Jeszcze dziwniejszą jest rzecz, że Niemiec ten znakomicie włada językiem rosyjskim, skoro staje w sądzie pokoju — który nieobowiązywał jest, jak się zdaje, utrzymywając tłumacza — szczególnie gdy występuje w roli pozywającego o jakiś wkseł; przeciwnie zaś przestaje nagle rozumieć po rosyjsku, gdy on jest pozwany, a nadawszystko gdy na grunt zejdzie komornik z egzekucją. Wówczas Niemiec staje się głuchoniemy i potrafi tylko chwytać drąg jak lub siekiere i stawia komornikowi zbrojny opór, w czym zawsze może liczyć na pomoc sąsiadów.

„Wszystkie te wybrki niemieckie mają źródło jedynie w strasznej nienawiści do wszystkiego, co rosyjskie, i braku poszanowania dla tego wszystkiego, co pochodzi od rządu rosyjskiego, który przecież dał u siebie gościnne schronienie tym obco krajowcom. Ta nienawiść wkorzeniona jest w nich tak głęboko, że występuje na jaw nawet w tych wypadkach, gdy Niemiec działa z zupełną nieświadomością. Okazało się to podczas obecnej sesji w żytomierskim sądzie okręgowym w sprawie kolonisty Karola Mittelstaedta który, mimo zupełnego rozstroju umysłowego, nie zapomniał ani na chwilę, że nie wypada mu w sądzie używać języka rosyjskiego. Z samego tylko początku zapomniał się widocznie, bo na pierwsze pytanie prezesa odpowiedział po rosyjsku; zaraz jednak poprawił się i odpowiedział wręcz, że nie potrafi odpowiadać po rosyjsku, chociaż, jak się pokazało, poprzednio uczył się języka rosyjskiego i czytał książki rosyjskie. Przestępstwo zaś, które zaprowadziło go na ławę oskarżonych, dobrze charakteryzuje także stanowisko Niemców w obec wszystkiego, co rosyjskie. Oto osobnik ten udał się do wsi Dworyszce, w powiecie żytomierskim, i wszedłszy na cmentarz rosyjski, zaczął burzyć pomnik, wystawiony na grobie obywatela Trockiego, przyczem zerwał z pomnika portret nieboszczyka, cisnął na ziemię i podeptał. Przypuścmy, że Niemiec ten działał pod wpływem obędu, chociaż opinia lekarza, wydana podczas sędziwa, brzmiała inaczej; sąd jednak uznał go za wariata, a szaleńców, jak mówią, prawa nie obowiązują. Otóż, choćbyśmy zgodzili się na to wszystko, to w każdym razie zastanowić nas musi ta okoliczność, dlaczego ten wariat wędrował przeszło 20 wiorst i minawszy kilka po drodze leżących cmentarzy niemieckich, wtargnął właśnie na cmentarz prawosławny i zbezczeszczył pomnik człowieka rosyjskiego? I ten wariat nie zapomina jednak, że i w sądzie nie przystoi mu mówić po rosyjsku, chociaż władza biegle tym językiem! Pozostaje tylko pocieszać się nadzieją, że kolonisci pod wpływem nowych ustaw, wydanych w celu ograniczenia pewnych ich praw, zmienią się cokolwiek, przynajmniej w tym kierunku, iż w sądzie nie będą potrzebowali tłumacza.”

Niemiec o powstaniu w roku 1863.

Bydgoska *Ostdeutsche Presse* zamieściła w nr. 247 (sobota 20. paźdźr.) na naczelnem miejscu bardzo sympatyczny dla nas artykuł p. t. „Der letzte Polenaufrstand vor 25. Jahren,” w którym z wielką bestronnością i niezwykłą znajomością przedmiotu kreśli przebieg owych krwawych dni, których ślady do dziś jeszcze nie zatarły się w naszym społeczeństwie. Nie możemy powtarzać całego artykułu *Ostdeutsche Presse*, gdyż na to ni mamy miejsca, a zresztą powtarzalibyśmy rzeczy znane, ograniczamy się przeto na przytoczenie końcowego ustępu, z którego zresztą czytelnicy poznają dostatecznie ducha, jakim względem nas jest przejęty artykuł.

„W dniu 31. października — czytamy tam — mianowany został generał Berg namiestnikiem Królestwa z tem wyrażeniem polecenia, aby „za pomocą jakichbyś środków” stłumił powstanie. W jaki, wszelkie ludzkie uczucia oburzaający sposób do polecenie wykonane zostało — to pozostanie na zawsze najmniejszą kartą w dziejach naszego czasu. Królestwo zostało „uspokojone” i zarządzono w drodze administracyjnej środki, które i na przyszłość raz na zawsze zapobiegały powstaniu. Mimo jednak apatycznego stanowiska, jakie w obec powstania zajęły mocarstwa, wątpliwą jest rzecz, czy Rosja byłaby mogła uczynić to wszystko — wbrew istniejącym między narodowym traktatami, nie narażając się na zawikłania, gdyby nie zaszedł by nowy wypadek — dla rządu rosyjskiego w najkorzystniejszej chwili, wypadek, który całą Europę zajął do tego stopnia, że zajęcie się sprawą polską zeszło na plan dalszy. Napoleon III. wysłał wprawdzie dnia 5. listopada 1863 roku zaproszenie na kongres powszechny do wszystkich książąt Europy, celem załatwienia bieżących kwestyj, ale i ten kongres w skutek owego nowego wydarzenia, nie przyszedł do skutku. W dniu 15. listopada 1863 umarł bowiem niespodzianie król Fryderyk VII. duński, a fakt ten postawił od razu na europejskim porządku obrad kwestję szlezwicko-holsztyńską. Rosja mogła teraz, nie obawiając się z nikąd przeszkody, niszczyc ostatnie szczytki narodowej organizacji administracyjnej w Królestwie. Czy to się stało z korzyścią dla Niemiec i dla Europy, to dopiero przyszłość okaże; pokazuje się to wtedy, gdy się rozpocznie wielki, przedziwny, czy później minie całej sztuki dyplomatycznej nieunikniony bój ze Słowiańszczyzną, gdy kiedyś wojska rosyjskie zaczną się gotować do wtargnięcia do Niemiec, aby je zalać swemi azjatyckimi hordami.”

d. 22. bm., przebrany lat 59. — Ks. Stanisław Osiecki, proboszcz w Trzebinii, kanonik i dziekan dekanatu nowogrodzkiego, zmarł we wtorek d. 23. bm. — Kementy, były węgierski minister handlu, zmarł d. 23. bm. — W Wiedniu zmarła Maria Br. Rokitańska, wdowa po słynnym lekarzu i profesorze, radcy dworu dr. Karolu Rokitanskim, zmarłym w r. 1878.

Kalendarz. Czwartek (25.): Urszuli. Wschód słońca o godz. 6. min. 43, zachód o godz. 4. min. 47.

Kalend. myśliwski. W październiku wolno polować na jelenie, kozy (rogacze), lis, zające, borsuki, jarząbki, dietrzewie i guszcze, bażanty, kuro-patwy, przepiórki, drobie, pardwy, dzikie gołębie i ptactwo wodne i błotne w ogólnie.

Budżety funduszu gminy m. Lwowa i funduszu pod jej zarządem zostających na r. 1889 wyłożone będą w biurze I. departamentu magistratu (ratusz II. piętro) od dnia 24. października do dnia 7. listopada 1888 do przejrzania członków gminy.

Mianowania. Rada szkolna krajowa zamianowała Karola Twarogę rzeczywistym nauczycielem kierującym szkoły dwuklasowej w Sasiadowicach, a Leonarda Targoszównę rzecz. naucz. czteroklasowej szkoły żeńskiej w Kętach.

Delegatami namiestnictwa w Krakowie, według doniesienia *W. Allg. Ztg.*, ma być mianowany poseł Chamic. To samo pismo notuje wiadomość o zamierzonym ustąpieniu p. Englisha z posady dyrektora policji. Ma go zastąpić starosta z Wieliczki.

Kongres antysemitów zwołany zostanie na listopad do Bukaresztu.

Organ „Länderbanku” oświadcza, że jest „upoważnionym” do zaprzeczenia pogłoski, jakoby hr. Tarnowski zamierzał ustąpić z marszałkostwa Galicji.

Posiedzenie rady miejskiej odbędzie się we czwartek, dnia 25. bm. 1888, o godzinie 6. wieczorem.

Na porządku dziennym między innemi sprawami: Wniosek w sprawie silniejszego oświetlenia placów publicznych; wniosek w sprawie urządzenia zegara oświetlonego na wieży ratuszowej; wniosek w sprawie utworzenia kursu teoretyczno-praktycznego gimnastyki dla nauczycieli szkół ludowych męskich; sprawozdanie z użycia zaprzęgów miejskich w r. 1887; prośba p. Salomona Bardacha o podwyższenie wynagrodzenia za konserwację sieci telefonicznej.

Dar. Cesarz udzielił gminie Tyrowica, w powiecie staromiejskim, na budowę szkoły, zapomogi w kwocie 100 złr.

Temperatura. Barometr idzie w górę. Średnia temperatura była +1.5°C., najwyższa +2.4°C., najniższa —1.0°C.

Na dziś zapowiada stacja splotzeń Szkoły politechnicznej: Wiatr zmienny z zachodniej strony, średnia temperatura doby około +1°C., niebo przeważnie zamglone, powietrze wilgotne, opad co najwyżej nieznaczny.

Jubileusz gimnazjum św. Anny. Poniedziałkowe powitanie uczestników zjazdu, wypadło świetnie. Zgromadzonych powitał krótką przemową dr. Leon Kulczyński, poczem nader pięknie mówił dr. Majer. Powitalne to zebranie, zakończone wpisaniem się uczestników do księgi pamiątkowej. Wieczorem odbyło się w teatrze przedstawienie „Antygony” w obec publiczności, zakończone obrazem z żywych osób ukoło prof. Walerego Eliasza.

We wtorek po nabożeństwie w kościele św. Anny zebrano się na główną uroczystość ponownie w amfiteatrze nowodworskim. Prócz uczestników zjazdu, przybyli biskupi: Dunajewski, Krasieński i Rzewuski, dalej prezes akademii dr. Majer, prektor ks. Spisz, rektor Kasperek, hr. Artur Potocki itd. Biskup Dunajewski zawiadomił zebranych o błogosławieństwie papieskiem, poczem odpiewano „Boga rodzico”. Następnie przemawiali dr. Kulczyński, dyrektor gimnazjum św. Anny, Paweł Popiel jako były uczeń, p. Gorecki, uczeń VIII. klasy gimnazjalnej, a wreszcie prof. dr. Leniek wygłosił odczyt pt. „Lata szkolne króla Jana Sobieskiego, ucznia gimnazjum św. Anny”.

Na zakończenie odsłonięto tablicę pamiątkową dla założyciela gimnazjum, Bartłomieja Nowodworskiego. W czasie odsłonięcia tej tablicy, odpiewano pod kierownictwem Wł. Żeleńskiego, wspaniałą kantatę.

Emigracja. W Krakowie znowu zatrzymano w tych dniach kilku włościan z powiatu pińczńskiego na wychoďach do Ameryki, bez dostatecznych funduszy i zwrócono tychże do miejsc rodzinnych.

Nie ma czasu. Mieszkaniec Lwowa, p. *, wniósł do ministerstwa podanie o zamianowanie go oficerem pospolitego ruszenia. W podaniu swoim zaznaczył on, iż urodził się w r. 1862. W tych dniach otrzymał p. * odpowiedź i zarazem wezwanie, iżby w jak najkrótszym czasie podał wyrażnie ile lat liczy, gdyż ministerstwo nie ma czasu na podstawie roku urodzenia, obliczać lata petenta. Autentyczne!

Otrzymujemy następujące pismo: *W Dzienn. Pol.* z d. 23. bm. w sprawozdaniu z otwarcia roku szkolnego w kraj. szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie, znajduje się wzmianka, że prof. Tyniecki, zatrudniony uporządkowaniem przedmiotów wystawionych, otrzymał na wystawie przyrodniczo-lekarskiej medal srebrny. Tymczasem medala srebrnego nie dostaliśmy za zajęcie się uporządkowaniem przedmiotów wystawionych, ale zaszczycono mi medalem za to, że przedmioty wystawione, tj. środki naukowe botaniczne, częściowo sam rysowałem, częściowo zbierałem je, odpowiednio zestawiałem; jest to na każdy sposób ważniejsze jak uporządkowanie. Upraszając o łaskawe pomieszczenie powyższego wyjaśnienia w swem szanownem piśmie, kreślę się z należytym poważaniem prof. Władysława Tyniecki.

Gemy i kamee, nabyte od p. Schmidta Ciężkińskiego dla Muzeum Narodowego, pod warunkiem płacenia dożywocia w kwocie 3.600 złr., są także przedmiotem opodatkowania ze strony skarbu. Jak nam donoszą, od kontraktu darowizny wymierzają powiatowa dyrekcja skarbowa gminie opłatę w kwocie 451 złr.

Z armji. Generał-major Henryk Pelikan, komendant 4. dywizji piechoty, mianowany komendantem równi Komorniejskiej; zaś generał-major br. Karol Pfeiffer Ehrenstein-Rohmann, komendantem 4. dywizji piechoty, z zatrzymaniem na razie dotychczasowego stopnia.

Generał-major Edward Smalawski, szef I. oddziału w państwowem ministerstwie wojny, mianowany komendantem 10. brygady piechoty, przyczem otrzymał wyraz najw. uznania z powodu znakomitej awy działalności służbowej.

Podpułkownik pułku piechoty nr. 10, Edward Obst-Tarraweh, na podstawie superarbitru, otrzymał urlop jednoroczny.

Rada dworu przy kancelarji wojskowej cesarskiej, Władysław Czerkowski, na własną prośbę przeniesiony w stan spoczynku, otrzymał tytuł i charakter szefa sekcji.

Nowa fabryka. Przemysł nasz, będący niezawodnie jeszcze w kolebce, zaczyna chociaż powoli rosnąć i ugusować wyroby zagraniczne, któremi dotychczas zasypana jest Galicja. Oto w ostatnich czasach założył znowu we Lwowie przy ul. Piekarskiej p. Zygmunt Gieszkowski fabrykę wyrobów papierowych, a w szczególności worków papierowych, używanych w sklepach korzennych, składach maki itd. Dotychczas wyroby te sprowadzano z Wiednia i Ślązka, a cena ich była znacznie wyższa, aniżeli obecnie oznaczona przez p. Gieszkowskiego. Rozwój i istnienie fabryki zawiązyło się od parcia naszych kupców, którzy spodziewamy się poprzemysł krajowy; z drugiej strony zaś fabryka powinna produkować wyroby, przewyższające swą drobiazgowość zagraniczne. Że zaś fabryka taka ma rację bytu, najlepszym tego dowodem, iż Lwów spotrzebowuje rocznie najmniej dwa miliony takich torebek papierowych.

25-letni jubileusz na stanowisku senjora aptekarzy krakowskich obchodził onegdaj pan Fortunat Gralewski. Na cześć jego urządzili krakowscy koledy bankiet w hotelu Wiktorji.

Pierwszy śnieg. Nie wiem, czy na wielu ludzich wywiera pierwszy śnieg taki wpływ, jak na mnie. Widok tych cicho, lekko spadających płatków białych, pościaga mój wzrok dziwnym urokiem, a w miarę wpatrywania się, przed oczyma ~~czymś~~ przesuwa się niejako wspomnienie, wywołane temi śnieżnymi gwiazdkami...

O dziecięce lata! lata nieświadomego siebie szczęścia i weselisk! szczerze, swobodnie — bo wolne od wspomnień, jak przedko minęłyście! Zapowiedź zimy czyż budziła wtedy inne myśli, prócz egoistycznych? Pierwsze płatki śniegu — to zapowiedź całego szeregu zabaw i przyjemności, za którymi tęskniło się przez całą długą jesień. Sankowanie, ślizgawka na podszewach, walki na kule śnieżne, lody!.. Nie przypominam sobie, by mi kiedy więcej smakowały rajjkwintniejsze lody — jak wtedy, własny wyrob, z śniegu wymieszanego z sokiem.

W wiele lat później, w pośpiechu dzień jesienny, potrzebam na śnieg przyszyć i sercem gonimam obrazy niedawnej przeszłości szczęśliwej. Dzień 19. października — jak dobrze pamiętam datę — przyniósł mi tę smutną pewność, że do przyjacieli potrzebna jest harmonja uczuć i to w stopniu wyższym, niż równość umysłów. Małe nieporozumienie, powiększone drażliwością i dumą, zerwało przyjaźń, zostawiając w sercu próżnię, dotychczas nieczem napełnioną. Czy wszystkie serca obdarzone są pamięcią?..

W dzień moich żarzących spaść także śnieg pierwszy — o jakież egoistyczne wrażenia wzbudził! — Widziałam siebie na torze żyłowym, czułam rozkoszne wrazenie tej chwili, gdy na „jego” ramieniu oparta, przelatywać będę tę zsiłąstą przestrzeń — i tylko z nim!.. Potem znowu wchodziłam na salę balową, budząc serce poehlebny, ale ja tylko dla niego chciałam być piękną, tylko jemu podobab się, w jego oczach czyżby zachwył. A myśl o samnie me dwoje, jakże mi się uśmiechała! Konie unoszą nas, w około biały niezmierzni skrzypcy się obszar, z tak zimny — my tego nie czujemy, przylutni do siebie, nadmiar szczęścia zamyka usta, tylko oczy mówią cicho wiecznie szczęścia obiecują...

„Śnie na kwiatkach, śnie mój złoty!” uleciałeś, życie obudziło.

Znowu patrzam na śnieg przyszyć, śmiertelnie smutna, z sercem osieroconem. Straciłam ojca, ale pamięć Jego na zawsze w sercu zamknęłam, a wspomnienie Jego było mi równie drogim jak on sam za życia. Straciłam narzeczonego — pamięć o nim także pogrzebać musiałam; bo ten, który był mi drogim, istniał tylko w mojej wyobraźni, ale nie w rzeczywistości.

Kochałam go bez względu na wszystkie sądy ludzkie, bo nad własne przekonanie kochać nie mogłam.

Dziś znowu witam śnieg pierwszy — snują się wspomnienia w tej zmgłonej postaci, jaką im nadaje czas, który każdy ból zamienia w łagodny tęskny żal. Tak, wiele cierpiałam, ale wszystkie zawody życia nie pozbawiły wiary w to, co za prawdę uważałam. Nie skarzę się — *Nessum magior dolore!* Danta, tak często powtarzane, uważałam zawsze za dowód niewdzięczności ludzkiej. Przecież wspomnienia chwil szczęśliwych, to jedyne promienie słoneczne, gdy ich nam zabraknie w życiu. Samotna nie jestem, czy można czuć się osamotnionym wśród kochających sere sióstrzanek i bratnich? Czy można żyć samotnie i oddawać się smutkowi beczynnemu, gdy w koło nas bieda i nędza coraz wyraźniej dopomina się o swoje prawa?.. O moi biedacy, z jakim pizerażeniem witacie dziś zapowiedź zimy! a ja nie mogę was wszystkich ogrzać i nakarmić.

leż to razy śnieg spadnie jeszcze i znowu zniknie, nim ja spoczę w mogile!.. Może na staruszce kiedyś, już żadnego wrażenia nie zrobicie, wy lekkie gładziszki. Bo mnie się zdaje, że na schyłku życia, w naszych uczuciach przebiegać tylko może tęsknota, cichy smutek, który obejmuje wszystkie cierpienia przebyte, zawody doznane, żyzy wyłane, których śladu nie nie zgładzi, nawet — szczęścia chwile. *E. I.*

Międzynarodowa szajka złodziei. Przed kilku miesiącami donieśliśmy o przykrzej przygodzie pana R., mieszkańca warszawskiego, który w podróży do Marienbadu, między Lipskiem i Eger, został okradziony w wagonie kolejowym.

Zuchwały złodziej uspił swą ofiarę jakimś narkotykami, gdyż pan R. przez kilka dni później skarżył się na dołkiwy ból głowy i silne rozdrażnienie nerwowe. Kiedy pan R. po przybyciu do Eger, stwierdził fakt kradzieży, obie policje, niemiecka i austriacka, przedsięwzięły energiczne śledztwo. Poszkodowany słabą miał jednak nadzieję odzyskania swej strasy, dość poważnej, w pugilaresie bowiem, który skradziono, znajdowało się 400 guldenów, 300 rubli gotowizną i list zastawny ziemski na 1000 rubli. Tymczasem w początkach bm. pan R. otrzymał zawiadomienie za pośrednictwem konsula, iż złodziej schwytany został w Reichenbach, a cała gotówka oraz list zastawny są do odebrania za pokwitowaniem na miejscu lub mogą być przesłane do Warszawy. Ponieważ pan R. miał interes w Berlinie, więc odpisał, że sam się zgłosi po odbiór swej własności. Tu nie tylko pugilares z pieniądami, lecz i zegarek złoty z takąż dewizką zostały panu R. zwrócone. Co jednak jest najciekawsze, to iż kradzieży dopuścił się żydek warszawski, który przed kilkunastu laty uciekł jako kantorzysta, pracujący w kantorze wexlowym słynnego oszusta, Hermana Gelda. Złodziej nazywa się Jakób Bestern i za jakąś kradzież, w Belgji spełnioną, odsiadywał pięcioletnie więzienie. Policja niemiecka schwyciła Besterna pod nazwiskiem Ludwika Grodzickiego, taki bowiem posiadał paszport, wydany przez burmistrza Bukaresztu, jako poddany rumuński. Oprócz Besterna aresztowano jeszcze siedm osób, tworzących międzynarodową szajkę złodziei kolejowych.

Przemysł m. Warszawy. Rok 1887 dla przemysłu fabrycznego był o wiele pomyślniejszym od lat ubiegłych. Ze sprawozdania, sporządzonego przez wydział statystyczny w magistracie, o przemysłowych zakładach i fabrykach za rok ubiegły, okazuje się, że w Warszawie było czynnych 347 fabryk i zakładów, w których pracowało 16.430 robotników, a produkcja ich wynosiła ogółem rz. 30,036.450.

tychczas zasypana jest Galicja. Oto w ostatnich czasach założył znowu we Lwowie przy ul. Piekarskiej p. Zygmunt Gieszkowski fabrykę wyrobów papierowych, a w szczególności worków papierowych, używanych w sklepach korzennych, składach maki itd. Dotychczas wyroby te sprowadzano z Wiednia i Ślązka, a cena ich była znacznie wyższa, aniżeli obecnie oznaczona przez p. Gieszkowskiego. Rozwój i istnienie fabryki zawiązyło się od parcia naszych kupców, którzy spodziewamy się poprzemysł krajowy; z drugiej strony zaś fabryka powinna produkować wyroby, przewyższające swą drobiazgowość zagraniczne. Że zaś fabryka taka ma rację bytu, najlepszym tego dowodem, iż Lwów spotrzebowuje rocznie najmniej dwa miliony takich torebek papierowych.

25-letni jubileusz na stanowisku senjora aptekarzy krakowskich obchodził onegdaj pan Fortunat Gralewski. Na cześć jego urządzili krakowscy koledy bankiet w hotelu Wiktorji.

Pierwszy śnieg. Nie wiem, czy na wielu ludzich wywiera pierwszy śnieg taki wpływ, jak na mnie. Widok tych cicho, lekko spadających płatków białych, pościaga mój wzrok dziwnym urokiem, a w miarę wpatrywania się, przed oczyma ~~czymś~~ przesuwa się niejako wspomnienie, wywołane temi śnieżnymi gwiazdkami...

O dziecięce lata! lata nieświadomego siebie szczęścia i weselisk! szczerze, swobodnie — bo wolne od wspomnień, jak przedko minęłyście! Zapowiedź zimy czyż budziła wtedy inne myśli, prócz egoistycznych? Pierwsze płatki śniegu — to zapowiedź całego szeregu zabaw i przyjemności, za którymi tęskniło się przez całą długą jesień. Sankowanie, ślizgawka na podszewach, walki na kule śnieżne, lody!.. Nie przypominam sobie, by mi kiedy więcej smakowały rajjkwintniejsze lody — jak wtedy, własny wyrob, z śniegu wymieszanego z sokiem.

W wiele lat później, w pośpiechu dzień jesienny, potrzebam na śnieg przyszyć i sercem gonimam obrazy niedawnej przeszłości szczęśliwej. Dzień 19. października — jak dobrze pamiętam datę — przyniósł mi tę smutną pewność, że do przyjacieli potrzebna jest harmonja uczuć i to w stopniu wyższym, niż równość umysłów. Małe nieporozumienie, powiększone drażliwością i dumą, zerwało przyjaźń, zostawiając w sercu próżnię, dotychczas nieczem napełnioną. Czy wszystkie serca obdarzone są pamięcią?..

W dzień moich żarzących spaść także śnieg pierwszy — o jakież egoistyczne wrażenia wzbudził! — Widziałam siebie na torze żyłowym, czułam rozkoszne wrazenie tej chwili, gdy na „jego” ramieniu oparta, przelatywać będę tę zsiłąstą przestrzeń — i tylko z nim!.. Potem znowu wchodziłam na salę balową, budząc serce poehlebny, ale ja tylko dla niego chciałam być piękną, tylko jemu podobab się, w jego oczach czyżby zachwył. A myśl o samnie me dwoje, jakże mi się uśmiechała! Konie unoszą nas, w około biały niezmierzni skrzypcy się obszar, z tak zimny — my tego nie czujemy, przylutni do siebie, nadmiar szczęścia zamyka usta, tylko oczy mówią cicho wiecznie szczęścia obiecują...

„Śnie na kwiatkach, śnie mój złoty!” uleciałeś, życie obudziło.

Znowu patrzam na śnieg przyszyć, śmiertelnie smutna, z sercem osieroconem. Straciłam ojca, ale pamięć Jego na zawsze w sercu zamknęłam, a wspomnienie Jego było mi równie drogim jak on sam za życia. Straciłam narzeczonego — pamięć o nim także pogrzebać musiałam; bo ten, który był mi drogim, istniał tylko w mojej wyobraźni, ale nie w rzeczywistości.

Kochałam go bez względu na wszystkie sądy ludzkie, bo nad własne przekonanie kochać nie mogłam.

Dziś znowu witam śnieg pierwszy — snują się wspomnienia w tej zmgłonej postaci, jaką im nadaje czas, który każdy ból zamienia w łagodny tęskny żal. Tak, wiele cierpiałam, ale wszystkie zawody życia nie pozbawiły wiary w to, co za prawdę uważałam. Nie skarzę się — *Nessum magior dolore!* Danta, tak często powtarzane, uważałam zawsze za dowód niewdzięczności ludzkiej. Przecież wspomnienia chwil szczęśliwych, to jedyne promienie słoneczne, gdy ich nam zabraknie w życiu. Samotna nie jestem, czy można czuć się osamotnionym wśród kochających sere sióstrzanek i bratnich? Czy można żyć samotnie i oddawać się smutkowi beczynnemu, gdy w koło nas bieda i nędza coraz wyraźniej dopomina się o swoje prawa?.. O moi biedacy, z jakim pizerażeniem witacie dziś zapowiedź zimy! a ja nie mogę was wszystkich ogrzać i nakarmić.

leż to razy śnieg spadnie jeszcze i znowu zniknie, nim ja spoczę w mogile!.. Może na staruszce kiedyś, już żadnego wrażenia nie zrobicie, wy lekkie gładziszki. Bo mnie się zdaje, że na schyłku życia, w naszych uczuciach przebiegać tylko może tęsknota, cichy smutek, który obejmuje wszystkie cierpienia przebyte, zawody doznane, żyzy wyłane, których śladu nie nie zgładzi, nawet — szczęścia chwile. *E. I.*

Międzynarodowa szajka złodziei. Przed kilku miesiącami donieśliśmy o przykrzej przygodzie pana R., mieszkańca warszawskiego, który w podróży do Marienbadu, między Lipskiem i Eger, został okradziony w wagonie kolejowym.

Zuchwały złodziej uspił swą ofiarę jakimś narkotykami, gdyż pan R. przez kilka dni później skarżył się na dołkiwy ból głowy i silne rozdrażnienie nerwowe. Kiedy pan R. po przybyciu do Eger, stwierdził fakt kradzieży, obie policje, niemiecka i austriacka, przedsięwzięły energiczne śledztwo. Poszkodowany słabą miał jednak nadzieję odzyskania swej strasy, dość poważnej, w pugilaresie bowiem, który skradziono, znajdowało się 400 guldenów, 300 rubli gotowizną i list zastawny ziemski na 1000 rubli. Tymczasem w początkach bm. pan R. otrzymał zawiadomienie za pośrednictwem konsula, iż złodziej schwytany został w Reichenbach, a cała gotówka oraz list zastawny są do odebrania za pokwitowaniem na miejscu lub mogą być przesłane do Warszawy. Ponieważ pan R. miał interes w Berlinie, więc odpisał, że sam się zgłosi po odbiór swej własności. Tu nie tylko pugilares z pieniądami, lecz i zegarek złoty z takąż dewizką zostały panu R. zwrócone. Co jednak jest najciekawsze, to iż kradzieży dopuścił się żydek warszawski, który przed kilkunastu laty uciekł jako kantorzysta, pracujący w kantorze wexlowym słynnego oszusta, Hermana Gelda. Złodziej nazywa się Jakób Bestern i za jakąś kradzież, w Belgji spełnioną, odsiadywał pięcioletnie więzienie. Policja niemiecka schwyciła Besterna pod nazwiskiem Ludwika Grodzickiego, taki bowiem posiadał paszport, wydany przez burmistrza Bukaresztu, jako poddany rumuński. Oprócz Besterna aresztowano jeszcze siedm osób, tworzących międzynarodową szajkę złodziei kolejowych.

Przemysł m. Warszawy. Rok 1887 dla przemysłu fabrycznego był o wiele pomyślniejszym od lat ubiegłych. Ze sprawozdania, sporządzonego przez wydział statystyczny w magistracie, o przemysłowych zakładach i fabrykach za rok ubiegły, okazuje się, że w Warszawie było czynnych 347 fabryk i zakładów, w których pracowało 16.430 robotników, a produkcja ich wynosiła ogółem rz. 30,036.450.

Ponieważ w roku 1886 fabryk było 343, w którym pracowało 16.287 ludzi, i wyrobiono w tym czasie towaru za rs. 28.738.725, to okazuje się, że w roku zeszłym zwiększyło się fabryk o 4, robotników o 143 i produkcja o rs. 1.297.725.

W roku 1887 otworzono nowych fabryk i zakładów przemysłowych 22, w których pracowało 525 robotników.

W tymże czasie zamknięto 18 fabryk, a 193 robotników pozabawionych zostało pracy.

Po porównaniu tych danych, okazuje się, że przewaga wypada po stronie nowo otworzonych fabryk na sumę rs. 82.360.

Przypływanie rzeki wpływ z kołmi było ewidentnie, podejmowanem kilkakrotnie w czasie tegorocznych manewrów wojskowych w Rosji. Mianowicie już przed rokiem ustanowił był ukaz carski, że w każdym roku pichoty i konieł sformowane być mają oddziały rekonesansowe, który w czasie wojny używane będą do szczególnie trudnych i niebezpiecznych zadań taktyki, w pokoiu zaś odbywać muszą ćwiczenia, mogące rozwijać odwagę i inteligencję tych ludzi. Owoż do takich ćwiczeń należy także przepływanie rzeki z kołmi wpływ, w czym właśnie ćwiczył się taki oddział rekonesansowy z 1. pułku dragonów gwardyjskich w Twerze. Niemoleźnem jest siedzieć na koniu, gdy ten płynie, należało przeto — jak opowiada wojskowy *Russkij Inwalid* — pomyśleć o skonstruowaniu jakby tratwi małych, na których możnaby ułożyć siodło, cały rząd na konia i karabinek kawalerzysty. W tym celu użyto szczególnie sfomy, jako materiału lekkiego i łatwo znajdującego się pod ręką. Tratwę tego rodzaju składa się z czworobocznej plecionki, na której ułożonych jest 15 snopków słomy i może unieść bezpiecznie na powierzchni wody ciężar żołnierza, całego jego uzbrojenia i rzędu konieskiego. W miarę posuwania się naprzód, tratwa zanurza się coraz głębiej i w ogóle może być użyta skuteczenie tylko na przestrzeni 60 metrów. Dla większej szerokości głębin musi ona być odpowiednio większą i z silniejszego materiału.

(Wziewanie wspomniane w wstępie odbyło na rzecze Woldze. Uczestniczyło w niem 36 dragonów pod wodzą oficera, którzy w krótkim stosunkowo czasie przepłynęli wraz z kołmi Woldę, głęboką w niektórych miejscach do 20 metrów.)

Ulotnił się. W tych dniach zniknął z horyzontu Warszawy znany w szerokiach kołach miasta urzędnik kolei fabryczno-łódzkiej, Teodor Herzler, sprzeniewierzywszy sumę 27.000 rs. Herzler był poddany pruskim, przesiedlonym do Warszawy.

Lesseps oświadczył na odbytym w Lugdunie konferencji, że kanał Panama otwartym zostanie w lipcu 1890 r.

Pożar teatru. W Charleroy spłonął 23. b. m. w nocy teatr miejsowy. Z ludzi nikt nie zginął, gdyż pożar wszczął się po skończeniu przedstawieniu.

Panienska.

Z ruchów była wiewiórka, a z twarzy aniołkiem, Dołek miała na buzi, a pieprzek nad dołkiem, Kiedy się uśmiechnęła ustami z szkarzatu Jej wd jaków przybływało, a pogody światu.

Gdy szczebiotać zaczęła byle jakie słówko, Wydawała się ptaszkiem z przechyloną główką — W oczach miała błękit, co pachniały wiosną. Cała była, jak z kwiatów, które w maju rosną...

Bywała, gdy mi rączki zarzuciła na szyję — Z uszek jej pocudunków zwiłki nektar pije I na piersiach mych szła całym ciałem nosząc, W pieszczotach niestannych znajdują rozkosze.

Kochałem się na ząbój w tej mojej paniensce!.. Boginią mi się zdała w błękitnej sukience, Mówiła mi: „ty” tylko, zamiast: „proszę pana” — I z naiwną prostotą szła mi na kolana.

Mówiliśmy o rzeczach prozaicznych bardzo, Któremi inni ludzie pospolicie gardzą — Dla mnie jednak czar dziwny miała ta rozmowa, Gdy z jej ust najwyklesze wychodziły słowa.

Byłbym słuchał i słuchał, gawędząc bez końca W najdłuższe dnię od wschodu do zachodu słońca, I gdyby jej sen czasem nie był przy mnie zmorzył — Byłbym z moją panienską do świtu gaworzył.

Z ruchów była wiewiórka, a z twarzy aniołkiem, Dołek miała na buzi, a pieprzek nad dołkiem, — Kochałem ją na ząbój!.. wierzcie, jestem szczerzy — Latak miała... szesnaście?.. ach, nie!.. tylko osztery.

P. minister Zaleski odjechał onegdaj do Wiednia. Przedstawiciele władz, dostojnicy wojskowi i cywilni jako też liczne grono znajomych, żegnali odjeżdżającego na dworcu.

Posłowie pp. dr. Karol Lewakowski, Stanisław Niemczyński i St. Szczepanowski wyjechali do Wiednia.

Smałą kradzież popełniono onegdaj na szkodę p. B. Zamorskiego. Skradziono mianowicie: zegarek, bransoletę i szlabiną obrączkę. Kosztowności te unieśione były w zamkniętej komódzie, do której złodziej dostał się za pomocą krętłego klucza.

Dwóch kradzieży złodziei „pokojujowych” Leiba Elchla i Schulima Schwebera, którzy stawali onegdaj przed sądem przysięgłych, skazał trybunał pierwszego na 5 lat, drugiego zaś na 2 lata ciężkiego więzienia. Popełnili oni kradzież na szkodę kupca J. Promisa.

Nowy wynalazek.

Donieśliśmy już o otrzymanym wynalazku niejakiego Reeley’a w Madalfji, który zdołał ton, czyli pewne wibracje powietrza często niedosięgię naszemu uchu, użytkować jako siłę nie mniejszą od pary.

Dzienniki wiedeńskie w ślad za francuskimi obznajmają szerszą publiczność o wynalazku, który może zastąpić parę...

Wiadomem jest, że istnieje łączność pomiędzy tonami, że one sobie wzajem odpowiadają. Niejeden z czytelników prawdopodobnie zrobił ciekawe doświadczenie, że położywszy cztery kawałki papieru na czterech strunach skrzypce i uderzwszy na stojąco w przeciwnym kącie pokoju fortepianie w nutę odpowiadającą choćby w oktawie jednej z czterech powyższych strun, papierek opada z niej, bo ona zaczyna wibrować i rozbrzmiewać, jakby ją kto poruszył; inne zaś trzy pozostają na strunach. Gdy zryba w oknie ma ton odpowiadający której nucie fortepianu, to skoro nuta fortepianowa jest zagrana, szybko trzęsie się i dźwięk swój wydaje. Im wyższa jest nuta, tem szybszym spowodowana została wibracjami powietrza. Niekiedy są tak wysokie, że ich nawet nie dostrzega ludzkie ucho. Granicę słuchu naszego jest dźwięk, na którego wydanie potrzebne są 73.000 wibracje. Jest to mniej więcej c w ósmej oktawie, c w dziesiątej, dziesiątej i w następujących oktawach już ucho nasze nie dosłysz; niemniej jednak te oktawy istnieją matematycznie, bo nie trudno sobie wyobrazić istnienia szerszych jeszcze wibracji. Po-

nieważ zaś liczba wibracji postępuje z wysokością dźwięków w stosunku geometrycznym, to na wywołanie niedosięgalnego dla nas c np. w 16 oktawie trzeba milijonów wibracji. Te zaś poruszane być mogą na mocy prawa łączności tonów, dajmy na to przez c w 4 oktawie o 1500 wibracjach.

Motor wynaleziony przez Reeley’a składa się z metalowej kuli o 75 centymetrach średnicy. Kula ta osadzona jest na nieruchomej korbie i na niej się w koło może obracać. Z drugiej strony umocowana jest do kuli sztabka zakończona krągłym talerzykiem, naokoło którego założony jest pas transmisijski. Korba nieruchoma zachodzi do wnętrza kuli i kończy się aparatem składającym się z wibrujących blaszek, podobnych do rejestrów czy piszczałek organów, z wibrujących rurek połączonych z temi blaszkami, z kilku kamertonów i z jednej blaszki Chladnina. Blaszka Chladnina służy do tego, aby doprowadzić wszystkie różniące się cokolwiek tony do zgody z głównym tonem. Uderzenie młotkiem wprowadza w wibrację najpierw blaszki, a niedługo potem kamerton; za pomocą rurek gromadzi się niejako w kuli jeden i ten sam ton w kilku najwyższych oktawach, wytwarzając się wibracje milionowe, które wywierają silne parcie o ścianę wewnętrzną kuli tak jakby ją parły setki i tysiące palcy. Wtedy naraż kula zaczyna się obracać z niesłychaną szybkością i za pomocą wyż wspomnianej transmisijskiej porusza mechanizm, który w ciągu 18 minut wykuwa dziurę półtora metra w kwarcu.

Olbrzymi wynalazek Reeley’a scharakteryzował uczony angielski William Crookes, zwąc go bombardowaniem niedziadek (*bombardement of the atoms* czy *atom bombardement*). Według niego materia znajduje się w stanie ciągłego ruchu olbrzymiego, który się usnuwa z pod wszelkich obliczeń; im więcej ona się dzieli, tem więcej oswobadza się z więzów spoiściści. Przez milionowe wibracje tonu zaś molekuly i niedziadki rozłączają się i uwalniają od siebie, oraz wchodzi w stan „bombardowania atomów”.

Na tem prawie w gruncie rzeczy opiera się, według Crookesa, ruch całej niebieskości.

Wynalazek Reeley’a może spowodować przewrót w stosunkach przemysłowych. Nowo wynaleziona siła nie nie kosztowałaby, a więc do muzeum starożytności wrócić poszłyby wszystkie maszyny, poruszone przez parę i elektryczność; węgiel kamienny przestałby być tym czarnym chlebem, z którego kraj przemysłowy. Oszczędność ludzkiej pracy byłaby olbrzymią. Nieobliczalna byłaby doniosłość zmian społecznych i ekonomicznych.

Przedewszystkiem rozwiązana byłaby zagadka kierowania się niezależnie od wiatru w żegludze powietrznej. Usługowa w tym względzie bowiem spełżył dotąd prawie na niczem przez to, że wszelkie maszyny, poruszone dotąd parą lub elektrycznością, nie są dość lekkie a zarazem silne, aby być zastosowane do balonów tak, aby te balony, jak ptaki, mogły pod wiatr latać w powietrzu. Zrozumieli to Francuzi najpierwsi.

Pułkownik Le Mat, który się zajmuje specjalnie aeronautyką, zwrócił powszechną uwagę świata uczonoego na wynalazek Reeley’a, a przed miesiącem przysposobności jubileusz słynnego chemika Chevreul w Paryżu. Przemówił on wtedy do niego mniej więcej w następujący sposób innemi:

„Byłeś Pan łaskaw interesować się aeronautyką i moimi pomysłami w tym względzie. Moje wynalazki okazały się całkiem nieprzekładne w obec odkrycia nowej siły przyrodzonej, która rozwiązuje zagadkę kierowania balonami. Amerykańsinowi Reeley udało się za zastosować w przedziwnych doświadczeniach. Siła ta, t. zw. atomistyczna, może być zwiększona niemal do nieskończoności bez potrzeby używania do niej aparatów ciężkich i obszarnych, a więc urwany został niewolniczy łańcuch, który trzymał żegludę powietrzną przy ziemi. Tobie, mistrzu, ofiaruję w imieniu instytutu waszyngtońskiego pierwsze owoce tego olbrzymiego wynalazku.”

Wiadomości literackie i artystyczne.

Wiadomości osobiste. Niestrudzona pracownica pędzla Anna Bilińska, zamieszkała w Paryżu, wysłała na wystawę pasteli w Londynie pięć kartonów, którym krytyka

dzą Wiednia a kolei Lwów-Czerniowiec. Sużawa ma również w niedługim czasie być upaństwowioną. Urzędnicy części rumuńskiej zostali zapytani czy chcą wejść w służbę rządową.

* Sejm bukowiński uchwalił bez zmiany projekt rządowy o wykupnie propinacji. Przy paragrafie 4. pp. Tomaszczuk i Rott przemawiali przeciw wnioskowi komisji, który prawo jednego szynku pozostawia w posiadaniu dotychczasowych właścicieli jeszcze po koniec roku 1911, a po tym roku masę za niego wypłacić dodatkowo 75% wartości z funduszu rezerwowego. Takie ułożenie paragrafu nie zgadzało się z pierwotnym wnioskiem rządowym. Według tych mówców prawo propinacyjne, już raz po części wykupione, ma być teraz w nowej ustawie do reszty wykupione, a mimo to będzie po wygaśnięciu jeszcze po raz trzeci w roku 1911 odszkodowaniem. Po imiennym głosowaniu paragraf 4. według układu komisijnego utrzymał się 14 głosami przeciw 6, poczem p. Tomaszczuk z przyjaciółmi politycznymi oświadczyli, iż nie biorą udziału w dalszej dyskusji. Wreszcie przyjęto całą ustawę bez dalszych rozpraw w drugim i trzecim czytaniu. Po załatwieniu kilku spraw drobniejszych sesja została zamknięta.

* Jedno z pism tutejszych zamieszcza następującą wiadomość z Wiednia:

W tonie opozycji ścierają się dwa zdania. Jedni żądają, żeby zaraz na początku sesji Rady państwa, nie czekając na debatę budżetową wystąpić kategorycznie i domagać się od rządu pozytywnych wyjaśnień względem znaczenia zmian w gabinecie, zwłaszcza, że towarzyszą im podejrzenia, że strona arystokratyczna niemieckiego cesarstwa, a przemowa ministra Schoenborna przy objęciu urzędowania miała również ustępy, które mają polityczne znaczenie, a lubo są ogólnikowe, jednakże znajdują swój komentarz w całej przeszłości hr. Schoenborna. Ta część o opozycji argumentuje, że należy przedrzeć wszelkie zamach, zwłaszcza na ustawy szkolne, czekając, aż rząd i prawica się porozumieją. Wtedy będzie już zapóźno na kroki obronne, podczas gdy teraz jeszcze, jeżeli rząd nie da zupełnie uspakajających wyjaśnień, *exodus* z izby i abstencja od razu szyki reakcji pomieszczać. Szczegółowo należy prztem domagać się wyjaśnień względem domniemyanych przygotowań, czy zamiarów odbycia koronacji w Pradze, oraz, czy rząd chce lub nie dołożyć starań, aby wniosek językowy Scharnschmidta został nareście wydotyby i do traktowania w izbie doprowadzony. Debatę nad tym wnioskiem powinna być kamieniem probierczym dla rządu i dla Niemców wszelkich odcieni.

Druga część opozycji (klubu niemieckiego liberalnego) sprzeciwia się akcji prowokacyjnej, nie przeczy, że mnożą się symptomy podejrzane, jednakże powołanie hr. Schoenborna na miejsce barona Praxsa, który przecież należał do narodowego czeskiego stronnictwa, nie może być z góry uważanem za zmianę sytuacji. Należy przeto zamiast narażać się na odparcie, że rząd z pogłoskami walczyć nie może, czekać na czynny, śledzić ruchy rządu i większość, a debata budżetowa przysięż wkrótce sposobności do stanowczej akcji dostarczy. Decyzje tej partii są dotąd w zawieszaniu.

* Polemika *Fremdenblattu* z *Grazdaninem* nie była wcale obłożoną na wywołanie alarmu. Wprawdzie prawdziwą jest wiadomość, że dyslokowano kompletną dywizję piechoty, jednakowoż nie należy jej uważać jako niepokojącą. *Fremdenblatt* chciał jedynie dać dowód Rosji, że Austria czuwa niestannie. O zaniepokojeniu na razie nie może być mowy, chociaż by nawet kroki rosyjskie wywoływały ze strony tutejszego rządu odpowiednie zarządzenia, po czemu na razie nie zachodzi potrzeba.

* *Swoboda* rozważała zjady w Wiedniu i Rzymie dochodzi do wniosku, że nastąpią ważne wypadki, które tylko wojną mogą być załatwione.

* Wiadomość o wymianie not między Petersburgiem a Bukaresztem z powodu zamierzonej budowy fortifikacji nad granicą austro-węgierską w Rumunii — okazała się nieprawdziwą.

* *Swiet* pisze: „W Stambule wychodzi dziennik „Mizan“, uważany za organ tureckiej partii narodowej. Dziennik ten cieszy się pewnem uznaniem nawet w pałacu sułtańskim. Z tego też powodu szczególne wrażeń zrobił artykuł, który się ukazał niedawno w łamach tego pisma, a przedstawiał ideę formalnego przymierza między Rosją a Portą, w formie protektoratu rosyjskiego nad Turcją.

Przypatrzmy z tego artykułu jeden ustęp. „Wyjątkiem jednego jednego punktu, a mianowicie kwestii azjatyckiej, do której redukuje się obecnie kwestia państwa otomańskiego, Porta i Rosja — powiada dziennik turecki — nie mają obecnie innych kwestii spornych. Europejskie interesy obudów mocarstw są tak dalece identyczne, że P. i S. i Turcja na podstawie samych tych interesów, mogłyby zawrzeć między sobą formalne przymierze. Ale Azja Mniejsza nie przestaje zawsze być środkiem ciężkości cesarstwa tureckiego. Dla Azji Mniejszej Turcja jest gotowa poświęcić wszystko“.

* Na skutek zapytania jednego z kuratorów okręgów naukowych w Rosji, minister oświaty wyjaśnił, że po ograbieniu stałego przemierzania żydów, otwieranie szkół oddzielnych dla ich dzieci jest wzbronione. W Odesie władza policyjna zamknęła modlitewnie żydowskie, bez pozwolenia władz istniejące. Wydalenie żydów ze wsi, położo-

nych w 50 wiorstowym pasie granicznym, wciąż się odbywa. Pozostawiani są tylko ci, którzy objęci są spisem z dnia 15 maja 1882 r., jako stali mieszkańcy danych miejscowości. Wszelkie inne dowody uwzględnienia nie znajdują.

(Telegramy z tutejszych pism.)

Wiedeń 22. października. *Pol. Corr.* donosi z Petersburga: Jubileusz Giersa będzie miał charakter ściśle oficjalny. Album, które zostanie wręczone mu przy tej sposobności przez urzędników ministerjalnych, zawierać alwrele, przedstawiające zjady monarsze, międzynarodowe konferencje i miasta, w których Giers urzędował. Korpus dyplomatyczny, który ofiaruje Giersowi złoty przybór do pisania zdobny w rubiny, zbierze się w dniu 25. m. t. j. w dniu jubileuszu bardzo licznie w Petersburgu. (*Politik*).

Lubiana 22. października. Sejm na dzisiejszem posiedzeniu uchwalił budowę teatru narodowego kosztem 200,000 zł. z funduszu krajowych i zaciąganiem półmilionowej pożyczki na cele budowy wodociągu. Wieczorem nastąpi zamknięcie sesji sejmowej, które poprzedzi debata nad uregulowaniem pensji urzędników krajowych i nad ustawą drogową. (*Politik*).

Berlin 23. października. *Börsen Ztg.* potwierdza, iż polityka niemiecka nie sprzeciwia się już małżeństwu księcia Battenberskiego z księżniczką Wiktorją. (*Cz.*).

Paryż 23. października. Na konferencji bulanzystów i bonapartystów zapowiedział Michel, iż Boulanger stoi po nad partiami i że będzie na czele Francji.

Króla wirtemburskiego przyjęto w Nizy gwizdaniem i okrzykami: *à bas les prussiens!* (*Cz.*).

Petersburg 23. października. Car przybędzie na jubileusz do Kopenhagi w listopadzie i uda się zamtąd do Berlina. (*Cz.*).

Berlin 22. października. W artykule, na cześć urodzin cesarowej, pisał *Nordd. Allg. Ztg.* również o ostatniej podróży Wilhelma, która stworzyła nowe rękomyje i ochronę dla pokoju ludów. — Cesarzowa Fryderyka przebiegła się wśród swej jazdy wczorajszej do Bornstedt. — Zmówienie niemieckiego herbu konsularnego w Hawrze piętnuje *Nordd. Allg. Ztg.*, jako ponowną demonstrację francuskiej nienawiści do Niemców. — Wiadomości z Petersburga zapowiadają wizytę cara w Berlinie na połowę listopada br. przy sposobności podróży tegoż na jubileusz króla duńskiego. *Kopenhagiska Politik* twierdzi, że podczas bytności Wilhelma w Peterhofie, Wiedniu i Rzymie umówiono się w zasadzie co do środków obrony przeciw socjalnym dążeniom antydynastycznym.

Z Ruldy donoszą, że wyborze listy pasterskiej pruskich biskupów należały wszystkie na upoważnieniu papieża. (*N. fr. Pr.*).

London 22. października. Do *Timesa* donoszą z Zanzibaru, iż tam czekają z niecierpliwością zarządzeń rządu niemieckiego. Podczas, gdy Anglikom powiodło się załagodzić rozruchy w Bombassa, to dwaj Niemcy, dr. H. Mayer i Baumann, zostali przez swoich tragarzy opuszczeni i wprawdzie zdążyli szczęśliwie do Pangani, zostali jednak przez czarnych w kajdany okuci, przyczem katowano ich w ogóle traktowano, jakby niewolników. Dopiero dzięki okupowi złożonemu przez kilku Indian brytyjskich, zdołali wydostać się na wolność. (*N. fr. Pr.*).

Belgrad 22. października. Król przyjmował dziś przed południem deputację wybitnych postępców, przeważnie ze stanu mieszczańskiego i z osobistości, stojących w pobliżu przewódco tego stronnictwa i zastanawiał się wraz z nimi nad stosunkami tej partii. Rzecznicy deputacji zapewniali króla, że pomimo zajęcia z Garaszaniem, postępcy popierać będą obecny gabinet. Czy w ogóle możebną będzie jeszcze rehabilitacja Garaszana w oczach króla, jest wielce problematycznym. (*N. fr. Pr.*).

Potenza 22. października. O strasnej katastrofie kolejowej pod Grassano dochodzą następujące jeszcze szczegóły: Katastrofa nastąpiła z powodu olbrzymiej lawiny z ziemi i kamieni, która na przestrzeni 55 metrów pokryła cały tor kolejowy. Pomiedzy ofiarami znajduje się cała trupa operowa, która jechała do Korfu, dalej syn senatora Nettli, wszyscy konduktorowie i mnóstwo podróżnych, przeważnie mieszkańców z Potenzy, Brindisi i Taranto. Trupy są po największej części tak zmasakrowane, że rozpoznawanie ofiar jest niemal niepodobnem. (*W. Allg. Ztg.*).

Petersburg 21. października. Ks. Dondukow Korakow, dotychczasowy gubernator Kaukazu, wymieniony jest jako następca hr. Tołstoja. (*W. A. Z.*).

Bukareszt 22. października. Obiegają tu pogłoski, że królowa Natalia zakupiła znaczne dobra w Królestwie Polskiem, gdzie zamierza się osiedlić. (*W. A. Z.*).

Paryż 24. października. Po oświadczeniu referenta Barbeya, że nie jest rzeczą senatu zastanawiać się nad projektem rewizji konstytucji i że senat żywi zupełne zaufanie w silne kierownictwo łomsi państwa przez teraźniejszego prezydenta Rzeczypospolitej, odrzucił senat wniosek prawicy, żądający wysłania komisji do zbadania projektu rewizji konstytucji.

W izbie posłów toczy się dalej budżetowa debata. Referent Roche odpiara krytyki budżetu i wskazuje na wzrost wszystkich europejskich budżetów wywołany ciągłemi uzbrojeniami. — Francja nie może się izolować jak na wyspie jakiej.

Boulanger był na posiedzeniu; jutro będzie go słuchać komisja rewizyjna. (*G. L.*).

Rzym 24. października. *Observatore* zaprzecza, jakoby Salisburzawiadomił za pomocą noty kardynała Rampolla, że wysłanie reprezentanta angielskiego do papieża jest niemożliwym. (*G. L.*).

London 24. października. Webster oświadczył wczoraj w komisji, wysłanej do procesu *Timesa*, przeciw parnelstwu, że istnieje jak najściślej związek między dowódcami ligi agraryjnej a parnelistami deputowanymi i rozmaitymi innymi członkami ligi, którzy otwarcie podburzają do rozruchów, zalecają zabójstwa i morderstwa. Przedłoży on rządowi wszystkie fakta, które odnoszą się do listów pisanych przez najznakomitszych parnelistów i poda nazwiska tych, którzy te listy udzielił dziennikowi *Times*, również wymieni, ile im za te listy redakcja zapłaciła. (*G. L.*).

Barcelona 24. października. W mowie swojej żądał Castelar zjednoczenia całego narodu, kładł nacisk na demokratyczne podstawy państwa i skonałował, że aby zaprowadzić rząd republikański, potrzeba długiego do tego wychowywania ludu. W dalszym ciągu swej mowy potępiał rewolucyjne środki i wyraził nadzieję, że rejenca zainauguruje erę monarchji parlamentarnej i podniósł konieczność ogólnego głosowania. (*G. L.*).

Rada państwa.

Telegramy „Dziennika Polskiego“

Wiedeń 24. października. Na dzisiejszem pierwszym posiedzeniu Izby posłów, galerje i loże szczerzenie zapelniona doborą publicznością. Po ogłoszeniu posiedzenia za otwarte prezydent ministrów hr. Taaffe przedstawia nowych członków rządu: Schoenborna i Zaleskiego. Prawica i lewica przyjmują przedstawienie to do wiadomości w zupełnem milczeniu.

Na stole prezydjalnem złożono wnioski: Lu egera co do upaństwowienia sprzedaży węgla i Kreuziga w sprawie rewizji ustawy przemysłowej.

Minister skarbu, dr. Dunajewski, przedłożył preliminarz budżetu na rok 1889. Według tego wydatki wynoszą 538,345,786 zł., dochody 538,515,245 zł. nadwyżka więc 169,459 zł. Budżet okazuje się, w porównaniu z rokiem 1888 o 21,544,819 zł. pomyślniejszym.

Minister wekspe rozwinał obraz sytuacji finansowej. Potrzeby ogólne wynoszą mniej o 253,841 zł., a dochody niż o 21,798,660 zł. aniżeli na rok 1888. W roku 1888 okazał się, po odegnieciu nadzwyczajnych wydatków, niedobór na regularną administrację skarbu w kwocie 2,290,785 zł.

Jeżeli ten sam sposób obliczania zastosuje się do roku 1889, to mogą być wydzielone nadzwyczajne wydatki: na budowę kolei państwowych, udział w budowie kolei prywatnych, budowa drugiego toru na kolei z Wiednia do Tulln, trzecia rata na rozszerzenie portu w Tryście, kwota za potrzebowania dla nowe karabiny, zapotrzebowanie na nowe uzbrojenie obrony krajowej, razem 17,562,574 zł., a więc nadwyżka 160,450 zł. do 17,732,038 zł., czyli w porównaniu z r. 1888 i z deficytem administracyjnym o 2,290,785 zł. budżet na r. 1889 okazuje się pomyślniejszym o 20,932,818 zł.

Wyżej zostały prelinminowane czyste dochody: z podatku wódzanego o 19,179,800 zł., z podatku od cukru o 2,957,500 zł., ze sprzedaży wyrobów tytoniowych o 2,667,500 zł. Natomiast prelinminowano większe wydatki dla wojska i marynarki o 2,890,694 zł. więcej i dla obrony krajowej o 2,567,400 zł. więcej.

Ponieważ w ogóle budżet na rok 1889 jest o 21,544,819 zł. pomyślniejszym niż tegoroczny, pozostaje 2,198,113 zł. i o taką to sumę poprawił się budżet jeśli nie będzie ani nowych nadzwyczajnych wydatków, ani nowych dochodów.

Preliminarz ten uzupełnił jeszcze potrzeba w dwóch kierunkach. Napierw na opłatę prowizji będzie potrzeba mniej więcej milion zł. od zwolnionego bezwarunkowo przez delegację na nadzwyczajne zarządzenia wojskowe kredytu; powtórna na koszt budowy nowego gmachu dla drukarni państwowej, na co potrzeba 500,000 zł. Pokrycie to zabezpieczono jest przez zaliczki gwarancyjne koszyko-bogumińskiej kolei żelaznej w ogólnej sumie 2,600,000 zł.

W pierwszych dziewięciu miesiącach r. 1888 stałe podatki przyniosły o 910,000 zł. więcej niż w takim samym okresie roku zeszłego, natomiast zaś dochody zwiększyły się w tym czasie o 769,135 zł. *Exposé* ministra przyjęto oklaskami.

W czasie posiedzenia rozdano projekt do ustawy o pokryciu kredytu na cele wojskowe w kwocie 47 milionów 300,000 zł. i umotywowane sprawozdanie rozporządzenia ministerstwa całego o wyjątkowych środkach przeciw anarchizmowi.

Następnie nowowybrani posłowie składali poselskie przyrzeczenie.

Posiedzenie trwa dalej.

Telegramy „Dziennika Polskiego“

Wiedeń 24. października. Na polecenie cesarza przyznano wyśtkowo bar. Ziemiakowski i nadal prawo bywania w dwor. Fakt ten, bardzo wyjątkowy, dowodzi, jak silne miał stanowisko bar. Ziemiakowski i jak wielką sympatię cesarz posiadał.

Podrugi kolejowe

ze Lwowa odchodzą podług zegaru lwowskiego.

Od 1. Października 1888 r.

Do Lwowa przychodzą:

z	Przych.	Do Lwowa
z Krakowa	4:03	8:50
z Podwołoczysk	2:30	7:15
z Podwołoczysk na Podkarpacie	2:30	7:15
z Zwardonia, Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	2:30	7:15
z Zwardonia, Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	2:30	7:15
z Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	2:30	7:15
z Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	2:30	7:15
z Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	2:30	7:15
z Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	2:30	7:15
z Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	2:30	7:15

Ze Lwowa odchodzą:

Do	Przych.	Do Lwowa
Do Krakowa	4:11	8:58
Do Podwołoczysk	4:11	8:58
Do Podwołoczysk na Podkarpacie	4:11	8:58
Do Zwardonia, Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	4:11	8:58
Do Zwardonia, Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	4:11	8:58
Do Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	4:11	8:58
Do Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	4:11	8:58
Do Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	4:11	8:58
Do Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	4:11	8:58
Do Chyrowa, Strzyna, Stankowice i Polatycze	4:11	8:58

Przych. do Stanisławowa:

Do Lwowa

Odch. ze Stanisławowa:

Do Lwowa

Uwaga: Godziny oznaczone grubemi liczbami, oznaczają porę nocną od godziny 6. wieczór do 5. m. 59. nocą.

Wiedeń 24. października. Wczorajszy artykuł *Fremdenblattu* starają się wszystkie pisma, specjalnie zaś *Tagblatt* Szepsa i *N. fr. Presse*, w interesie grupy rosyjskiej osłabić. Ta ostatnia bowiem obawia się o los węgierskiej konwersji.

Wiedeń 24. października. Dowiadując się z pewnego źródła, że mowa Romanowicza wygłoszona przy rozprawie budżetowej na temat niezadowolonia kraju wywołała tu w sferach rządowych wrazenie.

Faktem jest że w kilka godzin po jej wygłoszeniu miał hr. Taaffe dokładne jej telegraficzne streszczenie, wraz ze sprawozdaniem o wrażeniu jakie ona wywarła.

Szczególnie ustęp o roli, jaka przypada Galicji w razie zawiądk o „silnem oparciu się jedynie na slych“ był bardzo przychylnie komentowany.

Wiedeń 24. października. W raporcie swym do ministra wojny podnosi oddział drogowy inżynierji wojskowej potrzebę zreformowania biur technicznych krajowych w Galicji i Bukowinie. Szczególnie na potrzebę tę Galicji położono wielki nacisk.

Wiedeń 24. października. Hr. Badeni obejmuje urządowanie 1. listopada.

Namiestnikiem Morawy na zostać wybitnie konserwatywny członek Wydziału krajowego — Pfeil.

Wiedeń 24. października. Dunajewski wniesie dziś budżet na r. 1889 z motywalami. Hr. Taaffe przedstawi nowo mianowanych ministrów.

Wiedeń 24. października. Krąży tu pogłoska kolportowana ze sfer ministerjalnych, jakoby hr. Jan Tarnowski, marszałek krajowy zamierzał prosić cesarza o uwolnienie go z tej godności.

Wiedeń 24. października. Rozporządzeniem cesarskiem kreowano dla galicyjskiej dyrekcyi poczt 2 posady radców, posadę starszego radcy budownictwa i dyrektora przy urzędzie pocztowym we Lwowie. Oprócz tego ma być wkrótce dzwoloną znaczniejsza liczba niższych posad. Jak się dowiaduje jest to wyłącznie zasługą radcy dworu i Schiffiera.

Wiedeń 24. października. Gazety niemieckie wypisują przeróżne historie o przygotowanych urzędu marszałkowskiego do koronacji w Pradze. Wszystko to zdaje się nie mieć faktycznej podstawy a zostało osnute na ile fantastycznej depeszy z Paryża, zaczerpniętej z pewnego dziennika tamtejszego, nie zbyt wiarygodnego.

Wiedeń 24. października. Klub niemiecko-austriacki odbył dziś posiedzenie, na którym Pienner zaznaczył że z Ziemiakowskim ustąpił ostatni liberalny minister, że więc z całą energią gabinet zwałować należy.

Prosił więc o upoważnienie przyjdum klubu do rokowań z innymi klubami lewicy.

Wiedeń 24. października. Kilku posłów staro-czeskich podjęło się misji pozyskania prawicy dla wniosku Liechtensteina.

Buda-Pest 24. października. Według *Bud. Corr.* przedłożenia wojskowe pojawiają się jeszcze przed upływem tego miesiąca.

Berlin 24. października. Dzienniki tutejsze notują doniesienie *Fremdenbl.* o uzbrojeniach rosyjskich bez komentarzy.

Paryż 24. października. Penauster (z prawicy) wnioskł wczoraj w senacie wybranie komisji do zbadania projektu rewizji konstytucji. Wniosek upadł, poczem przystąpiono do rozprawy budżetowej, która zamknięta zostanie jutro tj. we czwartek.

Zagrzeb 24. października. Hr. Orsicz z powodu zaburzenia spokojności publicznej, został skazany na 6 miesięcy więzienia.

Rzym 24. października. Na najbliższym konsystorzu ma papież wypowiedzieć doniosłą mowę w przedmiocie przywrócenia świeckiej władzy.

Bukareszt 24. października. Dziennik urzędowy ogłasza sekwestrację Czerniowieckiej kolei w Rumunii i objęcie jej w zarząd państwowy. (Fakt ten, dla nas zwłaszcza, jest bardzo przykry. Przy kolejach rumuńskich jest wielu naszych rodaków zatrudnionych, których rząd zapewne tam nie pozostawi. *Przyp. Red.*).

Wiedeń 24. października. Kretyjs 311 10 węgierska renta złota 100 87 1/2.

Wiedeń 24. października. *Fremdenblatt* powraca do onegdajszego swego komunikatu w sprawie gromadzenia wojsk rosyjskich na granicy austriackiej i niemieckiej, i polemizując z innemi pismami tak mówi: Nam jest dokładnie wiadoma siła europejskiej ligi pokojowej i własna potęga naszej monarchji, ale też właśnie dlatego musi leżeć w interesie wszystkich sfer naszej ludności, śledzenie wypadków a nie ukrywanie, lub ich zatajanie. Na podstawie niedających się zaprzeczyc informacji, skonstatowaliśmy fakt i tem samem daliśmy dowód, że w Austro-Węgrzech mają baczne oko na wszystkie wypadki zewnątrz granic państwa. Właśnie dlatego nie potrzebuje nikt drzeć“.

Wiedeń 24. października. Spoglądają tu z wielkim niepokojem na stosunki turecko-rosyjskie, które poczynają się w nader korystny sposób układać. Według doniesienia ze Stambulu miała Rosja oświadczyć Turcji, że jej pozostawia zupełną swobodę działania w Macedonii na wypadek gdyby tam powstały rozruchy.

Wiedeń 24. października. Klub niemieckich i pruskich Niemców uchwalił dziś przed południem połączyć się i wypracować wspólny pro-

gram. Prawdomoobie lewica wybiera wspólny komitet egzekutywny.

Berlin 24. października. Na j. zestawia fakt gromadzenia wojsk rosyjskich na granicy austriackiej z polityką słowiańsk Austrii i w ten sposób uzasadnia ową koncentrację wojsk.

Inne dzienniki omawiając komunikat *Fremdenblattu* traktują go bardzo poważnie. Dodają atoli, że nie wierzą, aby Europa mogła na razie obawiać się jakichś niepokojów.

Belgrad 24. października. Dziennik urzędowy ogłasza motywowane pismo króla, w którym uprasza król metropolite, jako najwyższego naczelnika odrębnego kościoła serbskiego, o zawyrokowanie w sprawie rozvodu króla z królową Natalią. Następnie ogłasza tenże dziennik urzędowy odpowiedź metropolity, w której małżeństwo zawarte dnia 5. października 1875 między królem Milanem i królową Natalią uznane zostaje wyrokiem arcybiskupa rozwiązane i irówiedzione.

Berlin 24. października. *Post* pisze: Aby Rosja miała obecnie zajmować się przygotowaniami do akcji wojennej na zachodzie, zdaje się to być przy teraźniejszym ogólnem położeniu Europy wykluczonym. Od czasu odwołania cesarza Wilhelma z Petersburgu, stosunki między Berlinem a Petersburgiem były bez przerwy dobre i przyjacielskie.

Wiedeń 24. października. Giełda zbożowa. Pszenica na jesień +43, na wiosnę 9-10.

Przyjechali do Lwowa

dnia 24. października 1888 r.

HOTEL ZORZA. O. Schull, z Firliejówki. M. br. Dłazowski, z Nowosidek. A. Krizek, z Pragi. M. Hank, z Brucki. Hr. Drohowski, z Przemyśla.

HOTEL FRANCUSKI. C. Radits, z Karlsbadu. I. E. Hunke, z Gracu. K. Orłowski, z Konotop. E. Hermaszewicz, z Lotosławia. W. Rojecki, z Chyrowa. A. I. Jędrski, z Wołyni. T. Mayer, z Berni. A. I. Perłowski, z Podola ros. A. Szerpańska, z Lw. K. Dr. W. Abraham, z Krakowa.

HOTEL LANGA. S. Romanowski, z Słobodny rung. A. Fiers, z Wiednia. T. Bredt, z Tłumacza. M. Neuschütz, z Buda-Pest. I. Sternbach, z Wiednia. M. Bernardini, z Wiednia. H. Wolf, z Wiednia. S. Tewel, z Pragi. I. Helmann, z Rawy.

HOTEL ANGIELSKI. M. Majoranowski, z Krotoszy. L. Kobyłski, z Snowieda. S. Pawlusiewicz, z Czerniowiec.

HOTEL WARSZAWSKI. J. Zawadzki, z Podhaje. A. br. Brückmann, ze Strzyna. J. Santrucek, z Józefowu. Ks. W. Grocholski, z Budzyna. S. Smulawski, ze Starego Stola. J. Czajkowski, z Jaskowa. Ks. A. Zajączkowski, z Zarubica. Ks. W. Neronowicz, z Rajtarowiec.

NADESŁANE.

Powrócił m. i. ordynę od godziny 3 do 4-tej ulica Kościuski 1. 2.

Dr. Józef G. yński, operat.

Dr. Jan Rosner

lekarz chorób kobiecych i kaszusz powrócił

(Wafowa 11).

Dr. A. Gonka

po odbyciu specjalnych studiów dentystrycznych w zakładach uniwersyteckich dentystrycznych w Berlinie; przyjmuje w swoim

atelier

przy ulicy Kopernika liczba 5, II. piętro od godziny 9 do 1 i od 3 do 5.

Wszystkie operacje dentystryczne

